

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
-----------------	---

Rozdział I

Założenia i poglądy na rozwój ustawodawstwa socjalnego doby bismarkowskiej i wilhelmińskiej

1. Rozwój stosunków ekonomicznych i społecznych w Niemczech w drugiej połowie XIX i w początkach XX wieku	15
2. Problem ustawodawstwa socjalnego a ruch robotniczy (a. Program marksistów, b. Program lassalistów, c. Krytyka programu Lassalle'a i Dühringa, d. Założenia programu socjalno-politycznego Bismarcka a socjaldemokracja, e. Projekty socjaldemokracji, f. Program Vollmara, g. Program Bernsteina — rewizjonizm w ruchu robotniczym)	19
3. Problem ustawodawstwa socjalnego w doktrynach burżuazyjnych (a. Od starszej szkoły historycznej do pozytywizmu prawniczego, b. Młodsza szkoła historyczna w ekonomii politycznej, c. Poglądy czołowych socjalistów z katedry, d. „Verein für Sozialpolitik”, e. Program ubezpieczeń i ochrony robotników u socjalistów z katedry, f. Koncepcje socjalistów z katedry kształtują ideologię niemieckiego imperializmu)	30
4. Problem ustawodawstwa socjalnego w partii narodowych liberałów (a. Lewicowi liberałowie, b. Partia postępową)	41
5. Problem ustawodawstwa socjalnego u konserwatystów (a. Grupa pastora Stöckera, b. Ruch agrariuszy, c. Niemiecka Partia Rzeszy, d. Koalicja konserwatystów)	45
6. Problem ustawodawstwa socjalnego w Centrum i w ruchu protestanckim (a. Encyklika Rerum novarum, b. Centrum rzecznikiem państwowej polityki socjalnej, c. Ruch ewangelicki)	49
7. Problem ustawodawstwa socjalnego w związkach niemieckich pracodawców (a. Centralny Związek Niemieckich Przemysłowców, b. Górnośląski Związek Przemysłowców Górniczo-Hutniczych, c. Program socjalny a polityka germanizacyjna Górnośląskiego Związku Przemysłowców Górniczo-Hutniczych)	54

Rozwój kapitalistycznych stosunków w górnośląskim okręgu przemysłowym (1848—1914)

1. Stosunki ekonomiczne i społeczne w górnośląskim okręgu przemysłowym	63
2. Feudalne relikty w ustroju administracyjnym górnośląskiego okręgu przemysłowego	66
3. Zniesienie zasady dyrekcyjnej w górnictwie	73
4. Kształtowanie się kapitalistycznych stosunków pracy przy zachowaniu feudalnych reliktyw	76

Rozdział III

Ustawodawstwo o ochronie robotników doby wilhelmińskiej (ze szczególnym uwzględnieniem realizacji norm dotyczących stosunków pracy)

1. Przegląd ustawodawstwa dotyczącego stosunków pracy	87
2. Projekty uregulowania wewnętrznych stosunków w fabrykach i hutach	89
3. Nowela do ustawy przemysłowej z 1 czerwca 1891 r. o wewnętrznych stosunkach w zakładach przemysłowych	92
4. Nowela do ustawy górniczej z 24 czerwca 1892 r. o wewnętrznych stosunkach w zakładach przemysłowych (a. Regulaminy pracy w kopalniach, b. Umowa o pracę)	93
5. Realizacja norm regulujących wewnętrzne stosunki w kopalniach i hutach Górnego Śląska (a. Regulaminy pracy — udział robotników w ich ustanowieniu, b. Instrukcja ministerialna o zasadach przyjmowania i zwalniania robotników, c. Polityka Górnośląskiego Związku Przemysłowców w dziedzinie przyjmowania i zwalniania robotników, d. System „czarnych list”)	97
6. Czas pracy i bezpieczeństwo pracy (a. Czas pracy po zniesieniu zasady dyrekcyjnej w górnictwie, b. „Sanitarny maksymalny dzień roboczy”, c. Czas pracy w hutnictwie, d. Bezpieczeństwo pracy)	107

Rozdział IV

Ochrona pracy kobiet i robotników młodocianych

1. Przegląd ustawodawstwa dotyczącego ochrony pracy kobiet i robotników młodocianych	124
2. Uregulowanie pracy kobiet i dzieci w latach 1839—1878 a praktyka w przemyśle (a. Pierwsze akty prawne dotyczące pracy dzieci i robotników młodocianych, b. Zakaz pracy kobiet w kopalniach pod ziemią, c. Badania ankietowe dotyczące pracy kobiet, d. Nowela do ustawy przemysłowej z 1878 r. i jej realizacja)	125
3. Ochrona pracy kobiet i robotników młodocianych po 1891 r. (a. Ochrona pracy kobiet w nowelach z lat 1891—1892, b. Wyjątkowe koncesje dla przemysłu na Górnym Śląsku, c. Poglądy przedsiębiorców na pracę kobiet, d. Strajki kobiet)	132
4. Ochrona pracy robotników młodocianych i jej realizacja (a. Praktyka zatrudnienia młodocianych do wydania noweli do ustawy przemysłowej z 1891 r., b. Ochrona robotników młodocianych w nowelach z lat 1891—1892 i jej realizacja, c. Wyjątkowe koncesje na rzecz przedsiębiorców, d. Poglądy władz i pracodawców na pracę młodocianych)	141

Rozdział V

Funkcje inspekcji przemysłowej w realizacji ustawodawstwa o ochronie robotników

1. Przegląd ustawodawstwa dotyczącego inspekcji przemysłowej	152
2. Początki inspekcji przemysłowej w państwie pruskim	153
3. Powstanie inspekcji przemysłowej na Śląsku (a. Kompetencje pierwszych inspektorów, b. Instrukcja ministerialna z 1879 r. o zakresie działania inspekcji, c. Działalność górnośląskiej inspekcji przemysłowej)	156
4. Reorganizacja inspekcji przemysłowej w dobie rozbudowy ustawodawstwa o ochronie robotników (a. Funkcje inspektorów po 1892 r., b. System inspekcji w górnictwie węgla kamiennego i rud, c. Inspekcja przemysłowa a sądy górnicze i sądy powszechne, d. Inspekcja w hutnictwie)	169
5. Problem powołania tzw. inspekcji społecznej	185

Rozdział VI

Ustawodawstwo socjalno-polityczne i jego realizacja w przemyśle górniczo-hutniczym

1. Spółki brackie w górnictwie	190
2. Opieka społeczna w hutnictwie	202
3. Ustawodawstwo o ubezpieczeniach i jego znaczenie dla opieki społecznej w górnictwie i hutnictwie na Górnym Śląsku	209
Rekapitulacja i wnioski	213
Aneksy	223
Literatura i źródła	229
Summary	236
Zusammenfassung	239
Indeks nazwisk	242